

V À R I A

De bell nou altres novetats entorn de Joan de Salas

MARIA BARCELÓ CRESPI
G. ROSSELLÓ BORDOY

Sortia de màquines l'article sobre els relleus de Joan de Salas que al seu dia formaren part del Cor de la Seu de Mallorca, quan l'atzar, amb la seva acostumada arribada sempre fora de lloc, ens posava a l'abast una nova referència sobre l'escultor aragonès. Entre els protocols del Notari Arnau Carbonell apareixia, de sobte, el contracte signat entre Mestre Salas i els representants del Capítol de la Catedral de Mallorca, a través del qual es confirmava l'autoria del Portal del Cor, encara que sia una referència coneguda. Pere Antoni Matheu Mulet ja donava com a cert que dit portal fou obra de Joan de Salas. Aquest document doncs no és més que una confirmació important. Si el Canonge Matheu el va conèixer no ho sabem, perquè segons els costums de l'època, en els seus treballs no es dóna referència documental alguna.

Transcrivim l'esmentat contracte per considerar-lo d'interès. En realitat és complement de l'article sobre el tema que es publica en aquest mateix Bolletí.

No calen comentaris, tan sols destacar el termini de dos anys per dur l'obra al seu bon fi i el pagament de tres-cents ducats d'or venecians, aspectes que mostren l'eficàcia dels artistes de l'època així com el reconeixement de la seva vàlua.

Interessa destacar que Mestre Joan de Salas presentà un esborrany de l'obra "ab personatges y obras romanas ab la forma y manera per Vos donada". És una primerenca referència al canvi de gust que a la Mallorca del primer terç del segle XVI es començava a produir. Si aquesta mostra es conserva entre la paperassa desconeguda de l'Arxiu Capitular de Mallorca ho ignoram. La seva troballa seria un veritable aconeteixement puix no anam gaire sobrats de dibuixos originals dels artistes que treballaren a Mallorca i en aquest contracte tenim una prova fefaent de què existien i que el Capítol de la Seu no encomanava, de bades, als imaginaires les seves realitzacions que d'acord amb els costums estètics del moment enriqueien la fàbrica de la nostra Església major.

Sia tan sols aquesta breu introducció un preàmbul a un document important per a la nostra història de l'Art.

1526, febrer, 22. Ciutat de Mallorca.

Contracte signat davant el Notari Arnau Carbonell entre Nicolau Montanyans i Arnau Albertí, en nom i representació del Capítol, de la Seu de Mallorca, per una part i el Mestre Joan de Salas, fuster, de l'altre, pel qual Mestre Sales es compromet a dur a bon termini la realització del Portal del Cor de l'Església Catedral de Mallorca i de les crosses del mateix, en el termini de dos anys i pel sou de tres-cents ducats d'or venecians.

A.R.M., Prot. C - 2646 ff. 2 v. 4 r.

Die jovis XXII mensis ffebroarii.

Nos Nicholaus Montanyans, bacallarius in decretis, sacristi, Arnaldus Albertinus, utriusque juris doctor, operarii fabrice Ecclesie Maioricensis et pro infrascriptis peragendis electi et comissarii per Reverendum Capitulum Maioricensem protectorem fabrice Ecclesie Maioricensis et aliorum¹ piorum ex una, et Joanes de Sales, fusterius, partibus ex alia, gratis et scienter premis² nominibus facimus et ...mus (?)³ pactum et concordiam in et super opera per me dictum Joannem de Salas facienda in Choro Ecclesie Sedis Maioricensis mediantibus infrascriptis capitulis lingua (sic) materna conceptis in hunc qui sequitur modum.

Et primo que vós dit mestre Joan de Salas siau tengut en obrar lo portal del Chor de pedra de Santanyí ab los personatges y obras romanas ab la forma y manera per vós donada.

Item que yo dit Joan de Salas me obliga y promet fer dos crossas en la entrada del Chor de lenyam de noguer segons la mostra per mi donada. Item que jo dit mestre Joan me obliga en acabar dita obre y posar aquella en la perfectió que.s pertany en spay de dos anys, o hans si fer se porà', del die present en avant contadors, salvo emperò empediment de infirmitat.

Item que per satisfacció dels treballs per vós dit mestre Joan fahedors nosaltres dits obrés en nom del dit Reverend Capítol protector de dita obre, prometem donar-vos y pagar tres-cents duchats de or venecians o la valor de aquels, so és cinquante duchats de sis en sis mesos comensant del die que comensareu obrar en fer dita obre fins sia acabade. E si abans dels dits dos anys vos dit mestre Joan acabareu dita obre acabade que sia vos prometem donar lo complimet (sic) dels dits CCC duchats.

Item que nosaltres dits obrés en lo dit nom del dit Reverend Capítol darem tot lo bestiment de pedra y lenyam y de guix posat en la casa de la obre a despeses de la dita obre que serà master.

¹ Barrat: operum.

² Sic al ms., tal volta per: premissis?

³ Ilegibles les primeres lletres.

Quequidem omnia capitula superius expressata et continuata nos partes predicte promittimus tenere, servare et adimplere et in aliquo non contrafacere sub pena omnium missionum et expensarum⁴ omni exceptione cessante et pro inde obligamus etc. nos dicti operarii premo⁵ nomine omnia bona predicte fabrice Ecclesie Maioricensis habita et habenda. Et ego dictus Joannes de Salas obligo omnia et singula bona mea habita et habenda et exporto (?) personam meam nomine depositi et comande renuntiamus largo modo, et foro, etc. ad omnem securitatem predicte fabrice, largo modo.

Testes discretus Anthonius Caroli, notarius, et Laurentius Moger, diaconus, in quorum presentia dictus Reverendus Arnaldus Albertí firmavit. De firmis autem predictorum domini Sacriste et Joannis de Sales, qui predicta firmarunt dicta die et quasi incontinenti fuerunt testes magnificus Michael de Verí, civis, et discretus Jacobus Lul presbiter, Maioricensis.

⁴ Així al text, tal volta en lloc de: expensarum.

⁵ En lloc de: premissis?